

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 88/2020(95))

**ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΩΜΕΓΑ CH»,
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΩΜΕΓΑ CHANNEL LTD»**

Ημερομηνία Απόφασης: 03 Μαρτίου, 2021

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Μαρίας Κούσιου, Αντιπροέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Αγγελικής Λαζάρου, Χρύσως Τσόκκου και Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου στην παρούσα υπόθεση εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του οργανισμού πιθανές παραβάσεις του Κανονισμού **25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ο πιο πάνω Κανονισμός αναφέρει τα ακόλουθα:

25. Οι πιο κάτω κανόνες αφορούν τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στις εκπομπές:

(3) Απαγορεύεται:

(α) η χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων.

Η διερεύνηση της υπόθεσης προέκυψε ύστερα από **παράπονο / καταγγελία** που λήφθηκε στον ιστότοπο της Αρχής στις **22.11.2020**, από την πρόεδρο της Οργάνωσης Πολιτισμού (Αναπηρίας) *Νεόφυτος*.

Κατόπιν της πιο πάνω πληροφόρησης, η Αρχή έχει προβεί, με βάση τον Κανονισμό 41(2) των προαναφερθέντων Κανονισμών, σε αυτεπάγγελτη διερεύνηση.

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομηνίας **14.01.2021** έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις, καλώντας τον οργανισμό να υποβάλει, εάν επιθυμεί, τις απόψεις τις εξηγήσεις και / ή τις παραστάσεις και / ή τις θέσεις του αναφορικά με την πιθανές παραβάσεις, γραπτώς και/ή προσωπικώς, ως επιλέξει, είτε αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής του. Η Αρχή ενημέρωσε τον οργανισμό πως εάν επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς, να τις υποβάλει εντός εικοσιπέντε (25) ημερών από τη λήψη της πιο πάνω επιστολής και εάν επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του προσωπικώς, να πληροφορήσει σχετικά την Αρχή, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της πιο πάνω επιστολής, ώστε να ειδοποιηθεί ανάλογα με ειδική επιστολή. Η Αρχή ενημέρωσε, επιπλέον, τον οργανισμό να δηλώσει κατά πόσον επιθυμεί να επιθεωρήσει το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης. Τονίστηκε, επίσης, ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στις πιο πάνω προθεσμίες η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντηση του Οργανισμού.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις που τέθηκαν υπόψη του οργανισμού εκτίθενται στα πιο κάτω υποστοιχεία 1 – 2:

1. Στις **17.11.2020**, μεταξύ των ωρών **13:30-15:00**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα **«Έλα να δεις»**, κατά τη διάρκεια του οποίου έγινε χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες των ατόμων με αναπηρία, κατά παράβαση του **Κανονισμού 25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Συγκεκριμένα, μεταδόθηκαν, μεταξύ άλλων τα εξής:

- **Μύριελ Γρηγορίου:** «Οι γνωριμίες νομίζω μέσω social media είναι αναπόφευκτες».
- **Παντελής Παναγιώτου:** «Κοίτα να δεις, μην στέκεις εκεί, διότι η γνωριμία θα γίνει, είναι η αφορμή να γνωρίσεις ένα πρόσωπο μέσω διαδικτύου, μέσω social media. Από εκεί και πέρα, όμως, εννοείται ότι θα συναντηθείς».
- **Μαρία Ιωάννου (παρουσιάστρια):** «**Παιδί μου οι άνθρωποι δεν μπορούν να επικοινωνήσουν σε προσωπικό επίπεδο, είναι σαν τα ανάπηρα, δεν ηξέρουν να μιλήσουν** (γελάκια). Συναντιούνται έξω, τότε που συναντιόντουσαν τέλοσπάντων, που βγαίναμε και κυκλοφορούσαμε ...».
- **Παντελής Παναγιώτου:** «Τότε που βγαίναμε».

- **Μαρία Ιωάννου (παρουσιάστρια):** «Ναι, ναι. Συναντιούνται έξω και δεν πάει να μιλήσει ο ένας στον άλλο. Περιμένουν να περάσει, να ξημερώσει η άλλη μέρα, να τους βρουν στα social media facebook και να τους στείλουν hi».
 - **Μύριελ Γρηγορίου:** «Τούτον έννεν ωραίο, έχεις δίκαιο, Μαρία μου».
 - **Παντελής Παναγιώτου:** «Όχι παιδιά, αυτό δεν το επικροτούμε».
 - **Μαρία Ιωάννου (παρουσιάστρια):** Όχι, καθόλου δεν το επικροτούμε. Θέλουμε να μιλάει ο κόσμος. Θα περάσει η φάση του κορωνοϊού, να 'ρθείτε κοντά, να μιλήσετε, να γνωριστείτε, να φλερτάρετε [...].
2. Στις **18.11.2020**, μεταξύ των ωρών **13:30-15:00**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα **«Έλα να δεις»**, κατά τη διάρκεια του οποίου έγινε χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες των ατόμων με αναπηρία, κατά παράβαση του **Κανονισμού 25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Συγκεκριμένα, μεταδόθηκαν, μεταξύ άλλων τα εξής:

Μαρία Ιωάννου (παρουσιάστρια): «Πριν περάσουμε στα «Σαν σήμερα» και την Μύριελ, θέλω να κάνω ένα σχόλιο γιατί υπέπεσε στην αντίληψή μου ότι χθες κάποιοι άνθρωποι ενοχλήθηκαν, συνεπεία μιας παρομοίωσης που χρησιμοποίησα, μιλώντας για τη δυσκολία που έχουν οι άνθρωποι να επικοινωνήσουν. Συγκεκριμένα, λέγαμε ότι οι άνθρωποι δεν μιλούν και είπα δεν μιλούν είναι σαν ανάπηροι. Αυτό φαίνεται ότι ενόχλησε κάποιους συνανθρώπους μας, οι οποίοι με στόλισαν με όχι και τόσο κολακευτικά σχόλια. Και θα ήθελα να απαντήσω σε αυτό ότι η λέξη αναπηρία και για του λόγου το αληθές θα σας το δείξω κιάλας, η λέξη «αναπηρία» χρησιμοποιείται και μεταφορικά. Το βλέπετε εδώ. Μπορείτε να το βρείτε σε οποιοδήποτε λεξικό ανοίξετε. Χρησιμοποιείται μεταφορικά και σημαίνει ανίκανος, μεταξύ άλλων, αναποφάσιστος, αδρανής. Εγώ την χρησιμοποίησα με την έννοια του ανίκανου, μεταφορικά. Λοιπόν, οι λέξεις από μόνες τους ήθελα να πω δεν είναι κακές. Οι λέξεις σημαίνουν απλά κάτι. Και πρέπει να απενοχοποιηθούν. Το μόνο κακό που μπορεί να υπάρχει είναι η πρόθεση. Που στην προκειμένη περίπτωση δεν υπήρχε κακή πρόθεση. Απλά χρησιμοποιήθηκε η λέξη. Σαν παρομοίωση. Από εκεί και πέρα ίσα-ίσα αυτή η παρεξήγηση που έγινε θεωρώ ότι ενισχύει αυτό που έλεγα, την ουσία αυτού που έλεγα. Ότι οι άνθρωποι δηλαδή δυσκολευόμαστε να καταλάβουμε ο ένας τον άλλο και να επικοινωνήσουμε. Αυτά είχα να πω σχετικά με τη χρήση της λέξης «αναπηρία». Λυπάμαι

πάρα πολύ που ενοχλήθηκαν κάποιοι άνθρωποι, εννοείται ότι η πρόθεση μου δεν ήταν τέτοια και ξαναλέω ότι οι λέξεις δεν είναι κακές από μόνες τους, κακή μπορεί να είναι η πρόθεση».

Ο οργανισμός, με επιστολή της δικηγόρου του, κ. Δέσποινας Χάσικου (Δικηγορικό Γραφείο Ανδρέα Ι. Χάσικου), ημερομ. **02.02.2021**, υπέβαλε γραπτώς τις θέσεις και απόψεις του **(ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α')**. Σημειώνεται ότι ο οργανισμός δεν εξέφρασε την επιθυμία να επιθεωρήσει το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης ή / και να υποβάλει προσωπικώς τις παραστάσεις του.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιόν μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών εξηγήσεων του οργανισμού όπως έχουν εκφρασθεί από την Δικηγόρο του και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης των εν λόγω προγραμμάτων κρίνουμε ότι:

Στις **17.11.2020** και στις **18.11.2020**, μεταξύ των ωρών **13:30-15:00**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**Έλα να δεις**», **κατά τη διάρκεια του οποίου έγινε χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες των ατόμων με αναπηρία**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχεία 1 και 2).

(Τα γεγονότα των υποστοιχείων εκτίθενται στις σελίδες 2 – 3 της παρούσας Απόφασης).

Αναφορικά με τις γραπτές θέσεις / εξηγήσεις του οργανισμού, όπως αυτές εκτίθενται στην επιστολή των Δικηγόρου του οργανισμού (Δικηγορικό Γραφείο Ανδρέα Ι. Χάσικου), ημερομ. **02.02.2021**, η Αρχή επισημαίνει τα ακόλουθα:

Ο οργανισμός στη σελ. 1, παράγραφος 2, της πιο πάνω επιστολής, αναφέρεται στον ρόλο της Αρχής και στην προστασία, μεταξύ άλλων, της διαφύλαξης της προσωπικότητας των προσώπων-αποδεκτών των πληροφοριών που μεταδίδονται, και το οποίο απορρέει από το ευρύτερο δικαίωμα διαφύλαξης της ιδιωτικής ζωής (Α8 της ΕΣΔΑ). Αναφέρεται, επίσης, στους «παράγοντες που επιμετρούνται για την εξισορρόπηση των δύο ισοδύναμων και ενίοτε συγκρουόμενων δικαιωμάτων της ελευθερίας εκφράσεως αλλά και του δικαιώματος προστασίας του ιδιωτικού βίου όσο αφορά τη μετάδοση πληροφοριών» (σελ. 1 παράγραφος 3 και σελ. 2, παράγραφος 1 και 2). Καταλήγει στη σελ. 2, παράγραφος 2, ως εξής: «Ως έχει

νομολογιακά κριθεί, κατά την προσπάθεια εξισορρόπησης των δύο ισότιμων αλλά ενίοτε αλληλοσυγκρουόμενων θεμελιωδών δικαιωμάτων επιχειρείται η διασφάλιση ότι η προστασία του ενός δεν θα αποτελεί δυσανάλογη επέμβαση επί του άλλου. Στο πλαίσιο αυτό η ενεργός συμβολή στην προώθηση ανάπτυξης θεμάτων επικαιρικών που εμπίπτουν στη σφαίρα του δημοσίου συμφέροντος, ακόμη και υπό τα μορφή σχολίων, αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα που πρέπει να ληφθεί υπ' όψη κατά την αξιολόγηση και εφαρμογή των θεσμικών κανόνων επί ενδεχόμενων παραβάσεων». Η Αρχή διευκρινίζει ότι στον Πίνακα Α', ημερομ. 30.12.2020, περιλαμβάνονται παραβάσεις για τον Κανονισμό 25(3)(α). Δεν περιέχεται παράβαση σχετικά με την προσβολή του ιδιωτικού βίου, αλλά παράβαση που αφορά στη γλώσσα που χρησιμοποιείται στα προγράμματα και απαγόρευση της χρήσης της κατά τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες ατόμων με αναπηρία, στην προκείμενη περίπτωση. Εν πάση περιπτώσει, επειδή ο οργανισμός ανέπτυξε ισχυρισμούς σε σχέση με την ελευθερία της έκφρασης η Αρχή τονίζει τα εξής: Η ελευθερία της έκφρασης είναι μια θεμελιώδης ατομική ελευθερία, η κατάκτηση της οποίας συνδέεται με την εδραίωση της Δημοκρατίας. Παρ' όλα αυτά, το υπό αναφορά δικαίωμα σε καμία περίπτωση δεν είναι απόλυτο. Η ελευθερία της έκφρασης κατοχυρώνεται από το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και από το άρθρο 19 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Συγκεκριμένα, το Σύνταγμα στο άρθρο 19 (1) και (2) ορίζει ως ακολούθως:

1. *Εκαστος έχει το δικαίωμα ελευθερίας του λόγου και της καθ' οιονδήποτε τρόπον εκφράσεως.*

2. *Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν της γνώμης, της λήψεως και μεταδόσεως πληροφοριών και ιδεών άνευ επεμβάσεως οιασδήποτε δημοσίας αρχής και ανεξαρτήτως συνόρων.*

Το συνταγματικό δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου και της λήψης και μετάδοσης πληροφοριών, εν τούτοις, μπορεί να υποβληθεί σε διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή ποινές, ως η παράγραφος 3 του άρθρου 19 του Συντάγματος (η έντονη γραφή δική μας):

3. *Η ενάσκησις των δικαιωμάτων, περί των οποίων η πρώτη και δευτέρα παράγραφος του παρόντος άρθρου, δύναται να υποβληθή εις διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή ποινάς προδιαγεγραμμένους υπό του νόμου και αναγκαίους μόνον προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγείας ή των δημοσίων ηθών ή προς προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων άλλων ή προς παρεμπόδισιν της αποκαλύψεως πληροφοριών ληφθεισών εμπιστευτικώς ή προς διατήρησιν του κύρους και της αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.*

Σε ένα δημοκρατικό καθεστώς πρέπει να υπάρχει ισοζύγιο μεταξύ της ελευθερίας του λόγου και του σεβασμού των δικαιωμάτων άλλων, εξίσου σημαντικών αγαθών. Η ελευθερία και η ευθύνη είναι έννοιες αδιαχώριστες. Η ελευθερία της έκφρασης του ενός δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως άλλοθι για καταπάτηση θεμελιωδών δικαιωμάτων των υπολοίπων, τα οποία οφείλει να διασφαλίζει στους πολίτες της μια πραγματικά δημοκρατική κοινωνία. Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης αναγνωρίζει και υπερθεματίζει τη σημασία της ελευθερίας της έκφρασης σε μια δημοκρατική κοινωνία. Η Αρχή επ' ουδενί επιθυμεί να σταθεί τροχοπέδη στην εν λόγω ελευθερία. Υπογραμμίζει, όμως, στον οργανισμό την υποχρέωση των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών να μην προσβάλλουν τις ευαισθησίες οποιονδήποτε στο πλαίσιο των προγραμμάτων που μεταδίδουν, των ατόμων με αναπηρία συμπεριλαμβανομένων, και να διασφαλίζουν σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, την επαγγελματική δραστηριότητα και τον ιδιωτικό τους βίο.

Οι περιορισμοί της ελευθερίας του λόγου και της έκφρασης πρέπει να ερμηνεύονται αυστηρά, ως εξάλλου έχει διατυπωθεί και σε αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Η Αρχή έχει γνώση των αποφάσεων του ΕΔΔΑ που αφορούν στο συγκεκριμένο δικαίωμα, τις οποίες ουδόλως και αμφισβητεί. Γι' αυτό και πριν τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης, η Αρχή σταθμίζει τα συμφέροντα που διακυβεύονται σε κάθε περίπτωση, δηλαδή το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης των δημοσιογράφων ή παρουσιαστών ψυχαγωγικών και άλλων προγραμμάτων, αλλά και το δικαίωμα του κοινού για πολυφωνική ενημέρωση, υψηλή ποιότητα των προσφερόμενων προγραμμάτων, όπου η χρήση της γλώσσας γίνεται κατά τρόπο που δεν προσβάλλει τις ευαισθησίες ομάδων, όπως τα άτομα με αναπηρίες.

Επί του προκειμένου, ως προκύπτει από την παρακάτω αναφορά της παρουσιάστριας του προγράμματος, έγινε χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες των ατόμων με αναπηρία: **«Παιδί μου οι άνθρωποι δεν μπορούν να επικοινωνήσουν σε προσωπικό επίπεδο, είναι σαν τα ανάπηρα, δεν ηξέρουν να μιλήσουν.** (γελάκια)».

Ο οργανισμός ισχυρίζεται ότι η «ενεργός συμβολή στην προώθηση ανάπτυξης θεμάτων επικαιρικών που εμπίπτουν στη σφαίρα του δημοσίου συμφέροντος, ακόμη και υπό τη μορφή σχολίων αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα που πρέπει να ληφθεί υπ' όψη κατά την αξιολόγηση και εφαρμογή των θεσμικών κανόνων επί ενδεχόμενων παραβάσεων». Ωστόσο,

στην παρούσα υπόθεση, η αναφορά **«είναι σαν τα ανάπηρα, δεν ξέρουν να μιλήσουν»**, δεν εξυπηρετεί στην *προώθηση ανάπτυξης θεμάτων επικαιρικών που εμπíπτουν στη σφαίρα του δημοσίου συμφέροντος*, όπως ο οργανισμός ισχυρίζεται. Η Αρχή κρίνει ότι το επίμαχο απόσπασμα από το πρόγραμμα του οργανισμού, ως αυτό μεταδόθηκε και παρατίθεται αναλυτικά πιο πάνω, δεν εξυπηρετεί τον μέσο ακροατή, ούτε προσθέτει στην ενημέρωση και/ή στη θεμιτή κριτική, παρά μόνο θίγει τις ευαισθησίες των ατόμων με αναπηρίες. Κατ' επέκταση, η Αρχή θεωρεί ότι ο οργανισμός μπορούσε να παραλείψει αυτή την αναφορά, στοιχείο που δεν θα επηρέαζε την άσκηση κριτικής επί της μη επαρκούς επικοινωνίας. Επιπλέον, ο οργανισμός θα μπορούσε να απολογηθεί την επόμενη μέρα, εφόσον είχε ενημερωθεί ότι υπήρξαν αντιδράσεις, καθώς η επίμαχη αναφορά δυνατό να έθιγε άτομα με αναπηρίες.

Σε ό,τι αφορά στον ισχυρισμό του οργανισμού (σελ. 2, παράγραφος 2) ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη ο τόνος με τον οποίο εκφέρονται οι δηλώσεις, «το ευρύτερο συγκείμενο στο οποίο αποτυπώνονται, ο χαρακτήρας-ύφος με το οποίο επικοινωνούνται οι δηλώσεις, και το αν η αποτύπωση συγκεκριμένων λέξεων/φράσεων είναι δυνατόν να επιδέχεται μιας τελολογικής ή άλλης ερμηνείας», καθώς και στον ισχυρισμό ότι «η επίμαχη δήλωση, υπό μορφή παρομοίωσης που έλαβε ατυχείς προεκτάσεις, παρατέθηκε με έναν καθαρά χιουμοριστικό τόνο – διάθεση και καθ' όλα μεταφορική χροιά, σε ένα γενικό πλαίσιο, έχοντας ως κεντρικό άξονα την προώθηση συζήτησης για την ανάδειξη και άσκηση κριτικής επί της μη επαρκούς επικοινωνίας αλλά και λήψης πρωτοβουλίας στην ανάπτυξη ουσιαστικών σχέσεων [...] ως θέμα δημόσιου ενδιαφέροντος» η Αρχή σημειώνει ότι ο «χιουμοριστικός τόνος – διάθεση» ή το γεγονός ότι το θέμα συζήτησης είναι «δημόσιου ενδιαφέροντος», δεν απαλλάσσουν τον οργανισμό από την υποχρέωση να διασφαλίζει ότι στα προγράμματά του θα πρέπει να γίνεται χρήση της γλώσσας κατά τρόπο που να μην καλλιεργούνται στερεότυπα και να θίγονται οι ευαισθησίες ανθρώπων, στην προκειμένη των ατόμων με αναπηρία. Η παρουσιάστρια θα μπορούσε να θίξει το θέμα της μη επαρκούς επικοινωνίας των νέων, εντάσσοντάς το στο πλαίσιο που επιθυμούσε, χιουμοριστικό ή μη, χρησιμοποιώντας διαφορετικές παρομοιώσεις και όχι το «σαν ανάπηρα»: **«Παιδί μου οι άνθρωποι δεν μπορούν να επικοινωνήσουν σε προσωπικό επίπεδο, είναι σαν τα ανάπηρα, δεν ξέρουν να μιλήσουν.** (γελάκια). Συναντιούνται έξω, τότε που συναντιόντουσαν τέλοσπάντων, που βγαίναμε και κυκλοφορούσαμε [...]. Ναι, ναι. Συναντιούνται έξω και δεν πάει να μιλήσει ο ένας στον άλλο. Περιμένουν να περάσει, να ξημερώσει η άλλη μέρα, να τους βρουν στα social media facebook και να τους στείλουν hi».

Ως προς τον ισχυρισμό ότι «η κάλυψη επικαιρικών θεμάτων δημοσίου ενδιαφέροντος, απολαμβάνει της μέγιστης δυνατής προστασίας» η Αρχή παραπέμπει πιο πάνω στις σελίδες 4-7 όπου έχουν απαντηθεί συναφείς ισχυρισμοί και έχει τονισθεί ότι η Αρχή πριν τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης, σταθμίζει τα συμφέροντα που διακυβεύονται σε κάθε περίπτωση, δηλαδή το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης των δημοσιογράφων ή παρουσιαστών ψυχαγωγικών και άλλων προγραμμάτων, αλλά και το δικαίωμα του κοινού για πολυφωνική ενημέρωση, υψηλή ποιότητα των προσφερόμενων προγραμμάτων, όπου η χρήση της γλώσσας γίνεται κατά τρόπο που δεν προσβάλλει τις ευαίσθητες ομάδες, όπως τα άτομα με αναπηρίες.

Σε ό,τι αφορά στον ισχυρισμό που διατυπώνεται στη σελ. 3, παράγραφος 4, όπου αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι «Η έμφαση επομένως που επιχειρήθηκε να δοθεί ήταν στην ανικανότητα ομιλίας ως πράξη – συμπεριφορά, παρά η απόδοση με αρνητική προδιάθεση χαρακτηρισμών στοχοποιητικών ως προς γνωρίσματα συνανθρώπων μας, τα οποία εν πάση περιπτώσει δεν αρκούν εφ' εαυτώ να αποτελούν προσδιοριστικά γνωρισμάτων μερίδας πληθυσμού» η Αρχή σημειώνει ότι η αναφορά **«είναι σαν τα ανάπηρα, δεν ηξέρον να μιλήσουν»** παραπέμπει στους ανθρώπους με αναπηρία και δυνατό να θίξει τις ευαίσθητες τους, ως τεκμηριώνει το παράπονο/καταγγελία που έλαβε η Αρχή από την πρόεδρο της Οργάνωσης Πολιτισμού (Αναπηρίας) *Νεόφυτος*, συνεπώς ο οργανισμός θα πρέπει να κατανοήσει ότι η αναφορά ήταν ατυχής και θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί μια οποιαδήποτε άλλη παρομοίωση. Επιπλέον, η Αρχή επαναλαμβάνει ότι ο οργανισμός θα μπορούσε την επόμενη μέρα που έλαβε γνώση των αντιδράσεων από την επίμαχη αναφορά, να σεβαστεί τα άτομα με αναπηρία και να απολογηθεί, αντί να αναλώνεται σε συζητήσεις γλωσσολογικού ενδιαφέροντος.

Από τη σελίδα 4 και έπειτα, όπου ο οργανισμός επαναλαμβάνει ισχυρισμούς που αφορούν στο ύφος-τόνο της παρουσιάστριας («εύθυμος τόνος») ισχύουν όσα η Αρχή απάντησε προηγουμένως στον ισχυρισμό αυτό. Επιπρόσθετα, ως προς τον ισχυρισμό ότι δεν έχουν χρησιμοποιηθεί χαρακτηρισμοί, υβριστικά λόγια ή επιθετικοί προσδιορισμού που να αποδίδουν μια αρνητική χροιά σε όσα πρόσωπα που ενδεχομένως ταυτίζονται με τα γνωρίσματα που αναφέρθηκαν στη συζήτηση» και τον ισχυρισμό ότι «ούτε και από το περιεχόμενο καταδεικνύεται υβριστική, μισαλλόδοξη ή και ρατσιστική αναφορά προς τα άτομα αυτά» η Αρχή αναφέρει ότι στον Πίνακα Α', ημερομ. 30.12.2020, δεν υπάρχουν

κατηγορίες που να αναφέρονται στα πιο πάνω. Εάν ο οργανισμός μετέδιδε οτιδήποτε συναφές με τα πιο πάνω θα περιλαμβάνονταν διαφορετικές παραβάσεις στον Πίνακα Α', ημερομ. 30.12.2020. Στην παρούσα υπόθεση οι παραβάσεις αφορούν στο γεγονός ότι ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα **«Έλα να δεις», κατά τη διάρκεια του οποίου έγινε χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες των ατόμων με αναπηρία**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχεία 1 και 2). Παρόμοιοι ισχυρισμοί του οργανισμού αναπτύσσονται στη σελ. 5 και στη σελ. 6 σχετικά με το ότι «εξέλειπαν στοιχεία άμεσα υβριστικά, υποτιμητικά και περιφρονητικά ή οποιοδήποτε επιθετικοί προσδιορισμοί που να υποδηλώνουν προκατάληψη προς τις κοινωνικές ομάδες...». Η Αρχή επαναλαμβάνει ότι ο Πίνακας Α' δεν περιλαμβάνει τέτοιες παραβάσεις, συνεπώς δεν κρίνει απαραίτητο να σχολιάσει οτιδήποτε περαιτέρω ως προς αυτές τις αναφορές.

Σε ό,τι αφορά στον ισχυρισμό που διατυπώνεται στη σελ. 4, παράγραφος 2, η Αρχή παρατηρεί ότι ο οργανισμός δεν έχει κατανοήσει ότι η παρουσιάστρια ταύτισε την αναπηρία με ανικανότητα και ότι αυτό θίγει τις ευαισθησίες των ατόμων με αναπηρία. Όπως ανέφερε η παρουσιάστρια στο πρόγραμμα ημερομ. 18.11.2020: «Μπορείτε να το βρείτε σε οποιοδήποτε λεξικό ανοίξετε. Χρησιμοποιείται μεταφορικά και σημαίνει ανίκανος, μεταξύ άλλων, αναποφάσιτος, αδρανής. Εγώ την χρησιμοποίησα με την έννοια του ανίκανου, μεταφορικά». Ανεξαρτήτως της πρόθεσης της παρουσιάστριας, η επεξήγηση που έδωσε την επόμενη μέρα: «εγώ την χρησιμοποίησα με την έννοια του ανίκανου, μεταφορικά», έθιξε για δεύτερη φορά τις ευαισθησίες των ατόμων με αναπηρία. Σύμφωνα με τη νομοθεσία τα προγράμματα του οργανισμού πρέπει να διέπονται από πολυφωνία και τη μεγαλύτερη δυνατή πρόσβαση του κοινού και των φορέων του, συνεπώς ο οργανισμός οφείλει να αφουγκράζεται όλες τις φωνές και να στοχεύει στην ενσωμάτωση των ανθρώπων με αναπηρία.

Σε ό,τι αφορά στον ισχυρισμό που διατυπώνεται στη σελ. 4, στην τελευταία παράγραφο και στη σελ. 5, παράγραφοι 1 – 3, η Αρχή ενημερώνει τον οργανισμό ότι το παράπονο υποβλήθηκε από την πρόεδρο της Οργάνωσης Πολιτισμού (Αναπηρίας) *Νεόφυτος*, συνεπώς τεκμηριώνεται ότι η επίμαχη έκφραση έθιξε άτομα με αναπηρίες.

Ο οργανισμός ισχυρίζεται στη σελ. 5, παράγραφος 4, ότι «Συνεκτιμώντας την παράθεση του όρου ανάπηρος υπό μεταφορική χροιά, αλλά και ως παρομοίωση, εντός μιας ζωντανής και συναφώς όχι προμελετημένης ως προς το περιεχόμενη συζήτηση, σε ψυχαγωγικής φύσης εκπομπή, με τη σοβαρότητα των δηλώσεων που επακολούθησαν αλλά και τη μεταφορική ερμηνευτική χρήση τους, υποβάλλουμε ευσεβάστως ότι ευρήματα περί παράβασης δεν θα συνιστούσαν εύλογη κατάληξη στην παρούσα υπόθεση». Ο εν λόγω ισχυρισμός αναπτύσσεται και σε επόμενες παραγράφους. Η Αρχή κατανοεί ότι σε ένα ζωντανό ψυχαγωγικό πρόγραμμα ενδέχεται να μεταδοθούν ατυχείς αναφορές, όπως η προκείμενη: **«είναι σαν τα ανάπηρα, δεν ηξέρουν να μιλήσουν»**. Σε τέτοιες περιπτώσεις, ειδικότερα όταν καταγραφούν αντιδράσεις από τους τηλεθεατές, για τις οποίες ενημερώνεται ο οργανισμός, οφείλει ο τελευταίος προβεί σε εξέταση του προγράμματος και αυτορρύθμιση. Ο οργανισμός είχε λάβει γνώση των αντιδράσεων που προκλήθηκαν από την πιο πάνω αναφορά, ως τεκμηριώνεται από τα λεγόμενα της παρουσιάστριας του προγράμματος «Ελα να δεις» της επόμενης μέρας (ημερομ. 18.11.2020), συνεπώς είχε την ευκαιρία να απολογηθεί, καθώς η συγκεκριμένη αναφορά δυνατό να έθιγε τις ευαισθησίες ατόμων με αναπηρία. Είχε δοθεί στον οργανισμό μια ευκαιρία να αφουγκραστεί την αντίδραση μερίδας τηλεθεατών και να εκφράσει τη θέλησή του για περαιτέρω ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των λειτουργιών του σχετικά με τα θέματα της αναπηρίας. Αντί αυτού, ο οργανισμός αναλώθηκε σε μια προσπάθεια γλωσσολογικής ανάλυσης και η παρουσιάστρια κατά την επόμενη μέρα είπε, ανάμεσα σε άλλα, ότι την παρομοίωση **είναι σαν τα ανάπηρα, δεν ηξέρουν να μιλήσουν** «εγώ την χρησιμοποίησα με την έννοια του ανίκανου, μεταφορικά». Δηλαδή, επέλεξε ο οργανισμός να απαντήσει στα άτομα με αναπηρία τα οποία έχουν θιγεί, διευκρινίζοντας ότι ταυτίζει την αναπηρία με ανικανότητα. Συγκεκριμένα, είπε τα εξής: «υπέπεσε στην αντίληψή μου ότι χθες κάποιοι άνθρωποι ενοχλήθηκαν, συνεπεία μιας παρομοίωσης που χρησιμοποίησα, μιλώντας για τη δυσκολία που έχουν οι άνθρωποι να επικοινωνήσουν. Συγκεκριμένα, λέγαμε ότι οι άνθρωποι δεν μιλούν και είπα δεν μιλούν είναι σαν ανάπηροι. Αυτό φαίνεται ότι ενόχλησε κάποιους συνανθρώπους μας, οι οποίοι με στόλισαν με όχι και τόσο κολακευτικά σχόλια. Και θα ήθελα να απαντήσω σε αυτό ότι η λέξη αναπηρία και για του λόγου το αληθές θα σας το δείξω κιόλας, η λέξη «αναπηρία» χρησιμοποιείται και μεταφορικά. Το βλέπετε εδώ. Μπορείτε να το βρείτε σε οποιοδήποτε λεξικό ανοίξετε. Χρησιμοποιείται μεταφορικά και σημαίνει ανίκανος, μεταξύ άλλων, αναποφάσιτος, αδρανής. Εγώ την χρησιμοποίησα με την έννοια του ανίκανου, μεταφορικά [...]».

Ως προς τον ισχυρισμό που διατυπώνεται στη σελ. 6, παράγραφος 6 ότι «αποτελεί πάγια θέση μας ότι από τα συμφραζόμενα αλλά και από τον τόνο που παρουσιάστηκε το απόσπασμα με την επίμαχη δήλωση στις 17/11, ο μέσος τηλεθεατής δεν θα ήταν δυνατό να εκλάβει την παρατεθείσα δήλωση ως κάτι περισσότερο από μεταφορά που συνιστούσε στην ουσία έναν αστεϊσμό-ιδίωμα λόγου και που συναφώς εκπίπτει της αυστηρής ερμηνείας του όρου «αναπηρία» [...]», η Αρχή επαναλαμβάνει όσα ανέφερε προηγουμένως για τον «εύθυμο τόνο» της συζήτησης και, επίσης, επισύρει την προσοχή του οργανισμού στο γεγονός ότι οι αρνητικές αντιλήψεις παγιώνονται και καλλιεργούνται στον μέσο τηλεθεατή ακόμη και από ατυχείς εκφράσεις που εκφέρονται με εύθυμο τόνο, όπως η προκειμένη, ακόμη κι αν είναι έμμεσες, ακόμη κι αν γίνονται χωρίς πρόθεση. Ακριβώς ο μέσος τηλεθεατής, κι όχι μόνο τα άτομα με αναπηρίες, θα αντιληφθούν ότι *το είναι σαν τα ανάπηρα, δεν ηξέρουν να μιλήσουν* παραπέμπει στα άτομα με αναπηρία. Το ψυχαγωγικό πρόγραμμα του οργανισμού μεταδόθηκε σε ώρα οικογενειακής ζώνης, ώρα κατά την οποία ενδεχομένως παρακολουθούν ανήλικοι, οπότε ο οργανισμός θα πρέπει να λάβει υπόψη ότι τέτοιοι διάλογοι που περιλαμβάνουν παρομοίωση ως η πιο πάνω δεν συνεισφέρει στην αλλαγή νοοτροπίας απέναντι στα άτομα με αναπηρία, αλλά διαιωνίζει αρνητικές αντιλήψεις στον μέσο τηλεθεατή.

Σχετικά με τον ισχυρισμό περί πολλαπλότητας της ερμηνείας της επίμαχης έκφρασης «είναι σαν τα ανάπηρα, δεν ηξέρουν να μιλήσουν» η Αρχή καλεί τον οργανισμό να αναλογιστεί την κοινωνική αποστολή της τηλεόρασης και να συνειδητοποιήσει ότι η ενδεχόμενη γενικότητα και ασάφεια του όρου και η παραπομπή σε λήμματα λεξικού δεν αποκρύβουν την άβολη πραγματικότητα. Τα στερεότυπα και οι αντιλήψεις είναι βαθιά εμπεδωμένα στα μυαλά όλων μας. Συνεπώς, όταν τα άτομα με αναπηρία ή οι οργανώσεις που εκπροσωπούν άτομα με αναπηρία αντιδρούν για μια έκφραση που έχει μεταδοθεί από προγράμματα του οργανισμού, τότε καθήκον και ρόλος ενός τηλεοπτικού οργανισμού που χρησιμοποιεί συχνότητα που αποτελεί εθνικό πλούτο επιτάσσει τουλάχιστον ο οργανισμός να αφουγκραστεί τις φωνές αυτές.

Ο οργανισμός έχει ευθύνη να διασφαλίζει ότι δεν ενισχύει άμεσα ή έμμεσα αρνητικές αντιλήψεις για μερίδα ανθρώπων, όπως τα άτομα με αναπηρίες. Ο οργανισμός οφείλει να διερωτηθεί ποια μηνύματα μεταδίδονται στους ανθρώπους με αναπηρίες και ιδιαίτερα τους νέους όταν γίνονται τέτοιες παρομοιώσεις. Πως συμβάλλει αυτή η στάση στην προσπάθεια ενσωμάτωσής των ατόμων με αναπηρία; Ο οργανισμός οφείλει να διασφαλίζει ότι γίνεται

προσεκτική επιλογή της γλώσσας ώστε να μην προσβάλλει ευαισθησίες και να μην συνδέεται με τη δημιουργία ή/και προώθηση αρνητικών αντιλήψεων/στερεοτύπων. Η Αρχή καλεί τον οργανισμό να φιλοξενήσει στα προγράμματά του άτομα με αναπηρίες, ώστε η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση να οδηγήσουν σε μεγαλύτερη ενσυναίσθηση και προσοχή στη γλώσσα που χρησιμοποιείται, προκειμένου να μην προσβάλλονται οι ευαισθησίες συνανθρώπων μας με αναπηρία.

Ενόψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις του Κανονισμού **25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχεία 1 και 2) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Η Αρχή έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως και / ή προσωπικώς για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(ΡΟΝΑ ΠΙΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)

Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

N.X.

ΑΝΔΡΕΑΣ Ι. ΧΑΣΙΚΟΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 15
Μέγαρον ΠΟΒΕΚ, 4^{ος} όροφος, Γραφείο 402
1060 ΛΕΥΚΩΣΙΑ – ΚΥΠΡΟΣ
ΤΗΛ: 22 765850 – ΦΑΞ: 22 761095
Email: hasikos.lawoffice@cytanet.com.cy

ANDREAS I. CHASIKOS

ADVOCATE
15, BOUBOULINAS STR.
P.O.V.E.K. Building, 4th floor, Office 402
1060 NICOSIA – CYPRUS
TEL: 22 765850 – FAX: 22 761095
Email: hasikos.lawoffice@cytanet.com.cy

Ημερομηνία 02/02/2021

Προς
Διευθυντή
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου
Λευκωσία
Fax: 22-512473

Κύριε,

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ
ΚΥΠΡΟΥ

ΛΗΦΘΗΚΕ ΣΤΙΣ: ..3/2/21

Υποβολή έκθεσης / απόψεις

Προωθήσατε

Αποτέλεσμα στο γραφείο μου

Με τηλέφωνο με

Αρ. Πρωτ. 3/2/21

Ημερομηνία 3/2/21

ΘΕΜΑ: Γραπτές Θέσεις του Σταθμού OMEGA CH αναφορικά με διερευνώμενες παραβάσεις στο πλαίσιο μετάδοσης. Αρ. Φακ. 88/2020(95).

Ενεργώ ως δικηγόρος του σταθμού OMEGA CH εναντίον του οποίου διερευνάται παράβαση της σχετικής διάταξης του Κανονισμού που αφορά την προστασία οποιασδήποτε κοινωνικής ή άλλης ομάδας προσώπων από μετάδοση περιεχομένου που δυνατόν να θίγει την ευαισθησία τους και κατ' επέκταση πτυχές της προσωπικότητας και του ιδιωτικού τους βίου, ως αυτά κατοχυρώνονται από το Σύνταγμα αλλά και από την ΕΣΔΑ.

Ο σταθμός αρχικά, για μια ακόμη φορά επικροτεί και εκφράζει τον πλήρη σεβασμό του ως προς το ρόλο που ασκεί η Αρχή, ως το αρμόδιο εκτελεστικό όργανο υπεύθυνο για τη ρύθμιση, επίβλεψη και διασφάλιση εφαρμογής του Νόμου, των Ευρωπαϊκών Οδηγιών και Κανονισμών που ρυθμίζουν την παροχή οπτικοακουστικών υπηρεσιών εντός της Δημοκρατίας, αλλά και για τη διεξαγωγή ελέγχου επί του μέτρου στο οποίο οι οργανισμοί - πάροχοι των υπό αναφορά υπηρεσιών συμμορφώνονται με το νομικό πλαίσιο, με γνώμονα την προστασία μεταξύ άλλων, της διαφύλαξης της προσωπικότητας των προσώπων-αποδεκτών των πληροφοριών που μεταδίδονται, και το οποίο απορρέει από το ευρύτερο δικαίωμα διαφύλαξης της ιδιωτικής ζωής (Α8 της ΕΣΔΑ). Ο σταθμός αναγνωρίζει δε τη βαρύτητα που πρέπει να δίδεται σε δηλώσεις που άπτονται των δικαιωμάτων και ευαισθησιών ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, και δει ομάδων που ενδεχομένως φέρουν διακριτά προστατευόμενα χαρακτηριστικά, και τη διαφύλαξη αυτών από βλαπτικές επιπτώσεις που προκύπτουν από την άσκηση του δικαιώματος έκφρασης.

Κατά την αναπτυχθείσα ευρωπαϊκή νομολογία, έχουν καθορισθεί ενδεικτικά αλλά όχι εξαντλητικά, παράγοντες που επιμετρούνται για την εξισορρόπηση των δύο ισοδύναμων και ενίοτε συγκρουόμενων δικαιωμάτων της ελευθερίας εκφράσεως αλλά και του δικαιώματος προστασίας του ιδιωτικού βίου όσο αφορά τη μετάδοση πληροφοριών και οι οποίοι παρατίθενται ως ακολούθως:

«συμβολή σε θέμα δημοσίου συμφέροντος, ο βαθμός στον οποίο συνέβαλε με τη συμπεριφορά του το πρόσωπο που επηρεάστηκε από τη χρήση των επίμαχων εκφράσεων ως επίσης και η προηγούμενη συμπεριφορά του, το αντικείμενο-σκοπός προβολής του ρεπορτάζ, το ευρύτερο πλαίσιο-συγκείμενο που περιβάλλει τη δημοσίευση, το εκφραστικό μέσο και οι συνέπειες της δημοσίευσης τους, η μορφή και οι επιπτώσεις της δήλωσης»¹

Ως έχει νομολογιακά κριθεί, κατά την προσπάθεια εξισορρόπησης των δύο ισότιμων αλλά ενίοτε αλληλοσυγκρουόμενων θεμελιωδών δικαιωμάτων επιχειρείται η διασφάλιση ότι η προστασία του ενός δεν θα αποτελεί δυσανάλογη επέμβαση επί του άλλου. Στο πλαίσιο αυτό η ενεργός συμβολή στην προώθηση ανάπτυξης θεμάτων επικαιρικών που εμπíπτουν στη σφαίρα του δημοσίου συμφέροντος, ακόμη και υπό τη μορφή σχολίων, αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα που πρέπει να ληφθεί υπ' όψη κατά την αξιολόγηση και εφαρμογή των θεσμικών κανόνων επί ενδεχόμενων παραβάσεων. Ταυτόχρονα πρόσθετοι παράγοντες που έχει νομολογιακά κριθεί δέον όπως συνεξετάζονται, αποτελούν ο τόνος με τον οποίο εκφέρονται οι δηλώσεις, το ευρύτερο συγκείμενο στο οποίο αποτυπώνονται, ο χαρακτήρας-ύφος με το οποίο επικοινωνούνται οι δηλώσεις, και το αν η αποτύπωση συγκεκριμένων λέξεων/φράσεων είναι δυνατόν να επιδέχεται μιας τελολογικής ή άλλης ερμηνείας. Προς στάθμιση των δικαιωμάτων της ελεύθερης και απρόσκοπτης έκφρασης αλλά και της ελευθερίας της προσωπικότητας, και με σκοπό την εξαγωγή συμπερασμάτων περί παραβάσεων υπό το φως των δικαιωμάτων αυτών δέον επομένως είναι όπως ζυγισθούν στη βάση αυτή ένα σύνολο παραγόντων. Αποτελεί θέση μας όπως ανακύπτει και από την κατωτέρω ανάλυση, μας ότι επ' ουδενί τα υπό κρίση παραθέματα δεν συνηγορούν στην εξαγωγή εύλογων συμπερασμάτων περί παράβασης του σχετικού Κανονισμού.

Η παρούσα καταγγελία εστιάζει ιδίως στην αποσπασματική δήλωση που έγινε από την κεντρική παρουσιάστρια της εκπομπής «ΕΛΛΑ ΝΑ ΔΕΙΣ» κατά τη διεξαγωγή συζήτησης που πλαισίωνε την προβολή προηγούμενου ρεπορτάζ. Η επίμαχη δήλωση, υπό μορφή παρομοίωσης που έλαβε ατυχείς προεκτάσεις, παρατέθηκε με έναν καθαρά χιουμοριστικό τόνο – διάθεση και καθ' όλα μεταφορική χροιά, σε ένα γενικό πλαίσιο, έχοντας ως κεντρικό άξονα την προώθηση συζήτησης για την ανάδειξη και άσκηση κριτικής επί της μη επαρκούς επικοινωνίας αλλά και λήψης πρωτοβουλίας στην ανάπτυξη ουσιαστικών σχέσεων, ως σύγχρονα κοινωνικά φαινόμενα που μαστίζουν την κοινωνία μας, εκφέροντας παράλληλα προβληματισμό στο γεγονός ότι ακόμη και στην περίπτωση που λαμβάνονται θετικά διαβήματα προς επικοινωνία, παρατηρείται έντονα ένας γενικός αυτοπεριορισμός σε τυποποιημένες στερεότυπες εκφράσεις κατά τρόπο που να υποσκάπτεται η ανάπτυξη ουσιαστικών διαπροσωπικών σχέσεων. Στις δηλώσεις, θίγονται επομένως άμεσα θέματα που άπτονται της ανεπάρκειας επικοινωνίας, αλλά και της τυποποιημένης χρήσης εκφραστικών μέσων, τα οποία οξύνονται από την αυξημένη χρήση της τεχνολογίας, και τη μη ορθή διαπαιδαγώγηση-παιδεία, και τα οποία αναμφίβολα απαρτίζουν στο σύνολο τους ένα σύγχρονο πρόβλημα της εποχής, αναδεικνύοντας το ευρύτερο φαινόμενο της κοινωνικής αποξένωσης, και καθιστώντας το περιεχόμενο των δηλώσεων ως θέμα δημοσίου ενδιαφέροντος.

Παράλληλα με την κρίση αξιών που σημειώνεται στη σύγχρονη κοινωνία μας, η διεύρυνση της πανδημίας του Κορωνοϊού και στη χώρα μας, και η επακόλουθη υιοθέτηση δραστικών μέτρων – οδηγιών (ενίοτε αυστηρότερων και ενίοτε πιο χαλαρών) από το Μάρτιο του 2020 και έντεуθεν για την αντιμετώπιση της, επιδρά ακόμη πιο αποτρεπτικά στην δια ζώσης επικοινωνία, εντείνοντας τα πιο πάνω φαινόμενα, και καθιστώντας εν τέλει το περιεχόμενο

¹ Axel Springer AG v. Germany

των επίμαχων δηλώσεων ταυτόχρονα ως θέμα επικαιρότητας. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι ως έχει αναγνωρισθεί από την ευρωπαϊκή νομολογία, η κάλυψη επικαιρικών θεμάτων δημοσίου ενδιαφέροντος, απολαμβάνει της μέγιστης δυνατής προστασίας.²

Αναφορικά με το περιεχόμενο των δηλώσεων αλλά ιδίως τη χιουμοριστική-σατιρική διάθεση που διακατείχε το αρχικό σχόλιο της παρουσιάστριας, ως εκφραστικό μέσο για την ανάπτυξη των θέσεων της και η άμεση επεξήγηση που παρατέθηκε τόσο στη συνέχεια του αποσπάσματος ημερ. 17/11 όσο και την επομένη στις 18/11, καθιστά προφανές ότι οι υπό κρίση σχολιασμοί δεν αποσκοπούσαν και ούτε αντιπροσώπευαν την πραγματική πρόθεση των παρουσιαστών και κατ' επέκταση του σταθμού στο να θίξουν ιδιαίτερα γνωρίσματα που να απευθύνονται σε οποιαδήποτε κοινωνική ομάδα, αλλά στο να παραθέσουν στα πλαίσια ζωντανής συζήτησης το θέμα που εστιάζει στην ανθρῶπινη συμπεριφορά και πράξεις, επιστρατεύοντας παρομοιώσεις και φράσεις/λεξιλόγιο των οποίων η ερμηνεία τόσο τελολογικά όσο και μεταφορικά δεν δύναται να κριθεί ως ανθρωποκεντρική και δει ως αποδίδουσα χαρακτηρισμών – αρνητικών – μιας συγκεκριμένης μερίδας συνανθρώπων μας.

Αξίζει δε να ειπωθεί ότι ως καθιερώθηκε και στην ευρωπαϊκή νομολογία, το χιούμορ και η σάτιρα ως εκ φύσεως στοιχεία υπερβολής και «διαστρέβλωσης» της πραγματικότητας, εμπίπτουν στο ευρύτερο φάσμα της έκφρασης αλλά και του κοινωνικού σχολίου,³ και τυγχάνουν ευρύτερης προστασίας. Συναφώς οποιοσδήποτε περιορισμός σε σχέση με αυτά, επιβάλλεται όπως είναι σύμφωνος με τις αρχές της νομιμότητας και της εύλογης αναγκαιότητας και όπως ασκείται υπό τις περιστάσεις, με ιδιαίτερη φειδώ, ιδιαίτερος όταν με τον χιουμοριστικό τρόπο εκφράσεως, αποσκοπείται η άσκηση κριτικής σε θέματα γενικού ενδιαφέροντος.⁴

Αυτό που επιδιώχθηκε στην προκειμένη από την κεντρική παρουσιάστρια, ήταν μέσω της χρήσης της λέξης «αναπηρία» και των παράγωγων αυτής υπό τη μεταφορική έννοια που υπέχουν⁵, να παρατεθεί σχολιασμός στην εκτυλιχθείσα ζωντανή συζήτηση η οποία επικεντρωνόταν στην άσκηση κριτικής της παθητικής στάσης που διέπει την σύναψη διαπροσωπικών σχέσεων, κατ' αναφορά στις ενέργειες των ανθρώπων της κοινωνίας μας ως γενικές συμπεριφορές, και όχι βάσει των περιστάσεων, ως στοχευμένες αναφορές σε διακριτικά γνωρίσματα δυνάμενα να αποδίδονται και να διαχωρίζουν ομάδες ατόμων, υπό τη μορφή μιας διχαστικού λόγου. Η έμφαση επομένως που επιχειρήθηκε να δοθεί ήταν στην ανικανότητα ομιλίας ως πράξη – συμπεριφορά, παρά η απόδοση με αρνητική προδιάθεση χαρακτηρισμών στοχοποιητικών ως προς γνωρίσματα συνανθρώπων μας, τα οποία εν πάση περιπτώσει δεν αρκούν εφ' εαυτώ να αποτελούν προσδιοριστικά γνωρισμάτων μερίδας πληθυσμού. Η επικέντρωση στην ίδια τη συμπεριφορά ως πράξη/ενέργεια επιβεβαιώνεται από αυτούσιο το παράθεμα, όπου πλην της μεμονωμένης αναφοράς προς υποστήριξη του κοινωνικού θέματος που επιχειρούσε να παρουσιάσει, αποφεύγεται η χρήση μειωτικών χαρακτηρισμών ή πρόσθετων χαρακτηριστικών που να διαχωρίζουν επαρκώς και με σαφήνεια ομάδες προσώπων με συγκεκριμένα γνωρίσματα.

² 8 *Kurski v. Poland*, App. no. 26115/10, 5 July 2016, par. 52, <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-164462>. 9 *Kurski v. Poland*, op. cit. par. 53

³ *Vereinigung Bildender Künstler v. Austria*, no. 68354/01, § 33, 25 January 2007, and *Alves da Silva v. Portugal*, no. 41665/07, § 27, 20 October 2009; see also, *mutatis mutandis*, *Tuşalp v. Turkey*, nos. 32131/08 and 41617/08, § 48, 21 February 2012, and *Welsh and Silva Canha v. Portugal*, no. 16812/11, §§ 29-30, 17 September 2013

⁴ παρ. 46-51 και συναφής νομολογία, *SOLSA GOUCHA v. PORTUGAL*, <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-161527>

⁵ Ως αναπτύσσεται κατωτέρω, η ευρεία χρήση της μεταφορικής έννοιας που υπέχει η αναπηρία στον επικοινωνιακό λόγο αποτελεί επιστημονικά αναγνωρισμένη ερμηνευτική εκδοχή

Ταυτόχρονα το ύφος-τόνος που χρησιμοποιήθηκε κατά την παράθεση των επίμαχων δηλώσεων πόρρω απείχε από τον έκδηλα υβριστικό και προσβλητικό τόνο, ως τον απαιτούμενο βαθμό που ζητείται νομολογιακά για την αξιολόγηση της αναγκαιότητας εκφοράς του φερόμενου διχαστικού λόγου, κατ' αναφορά σε εκφράσεις που να προωθούν άμεσα/έμμεσα τη διακριτική μεταχείριση συνανθρώπων μας. Ο εύθυμος τόνος με τον οποίο προβλήθηκαν οι θέσεις του πάνελ της εκπομπής ή η παράθεση λέξεων που υπέχουν διπλής ερμηνείας όταν χρησιμοποιούνται στον επικοινωνιακό λόγο, δεν δικαιολογείται αφ' εαυτώ να συνδέεται με προσπάθεια υποβιβασμού των ανθρωπίνων γνωρισμάτων, ιδιαίτερος όταν δεν έχουν χρησιμοποιηθεί χαρακτηρισμοί, υβριστικά λόγια ή επιθετικοί προσδιορισμοί που να αποδίδουν μια αρνητική χροιά σε όσα πρόσωπα που ενδεχομένως ταυτίζονται με τα γνωρίσματα που αναφέρθηκαν στη συζήτηση. Ούτε και από το περιεχόμενο καταδεικνύεται υβριστική, μισαλλόδοξη ή και ρατσιστική αναφορά προς τα άτομα αυτά.

Ο σταθμός επιθυμεί να αναφέρει ότι η άνευ όρου εξαγωγή περί χρήσης φράσεων και/ή λεξιλογίου που εμπίπτει εξ' ορισμού ως περιθωριοποιητικό και ως προσβλητικό προς ομάδες ατόμων που φέρουν τα γνωρίσματα αυτά, νοουμένου ότι δεν υποκινεί μίσος μισαλλοδοξία και ρατσισμό προς τα άτομα αυτά, φέρει αντιθέτως αποτελέσματα που επιβεβαιώνουν αρνητική προδιάθεση της χρήσης λέξεων ή εκφράσεων, που εμμέσως επιβεβαιώνουν την τάση να διαφοροποιούμε και να διαχωρίζουμε ως υποδεέστερα άτομα που ταυτίζονται με το χαρακτηριστικό αυτό.⁶ Κίνδυνος ερμηνείας επομένως φράσεων και/ή λέξεων μη έκδηλα υβριστικών και ρατσιστικών, ως γενικευμένες λέξεις που θίγουν τις ευαισθησίες ατόμων, ενέχει κίνδυνο υπέρμετρης λογοκρισίας και περιορισμού και παρέμβασης στο δικαίωμα έκφρασης, ακόμη και αν αυτό που επιχειρείται είναι η προστασία των νομίμων σκοπών (υπόληψη τρίτων/ηθών κλπ).⁷ Εξαγωγή συμπεράσματος επί δηλώσεων που θίγουν συγκεκριμένες ομάδες ατόμων, στη βάση μίας μεμονωμένης γενικής δήλωσης που εκφράστηκε με τόνο ευθυμίας, σε μια συζήτηση που εκτυλίχθηκε για την ανάδειξη ενός κοινωνικού φαινομένου άσχετου των υπό διερεύνηση δηλώσεων, στην απουσία περαιτέρω εξαγενών στοιχείων, ενέχει κίνδυνο κατάταξης συγκεκριμένων λέξεων/εκφράσεων ως υπέχουσες μια γενικευμένη αρνητική χροιά, παρά το ότι αντικειμενικά δεν καταδεικνύεται η χρήση ή η πρόθεση των μερών όπως χρησιμοποιηθούν ως προσβλητικές.

Άνευ βλάβης της θέσης μας ότι δεν καταδεικνύεται από το περιεχόμενο των δηλώσεων οιοσδήποτε βλαπτικές συνέπειες, ως προς τις ομάδες προσώπων οι ευαισθησίες των οποίων ενδεχομένως να θίγονται από τα επίμαχα αποσπάσματα, αξίζει να σημειωθεί ότι ευρήματα παραβάσεων από τα εφαρμόζοντα εκτελεστικά όργανα, κατά την εξισορρόπηση των δύο αντικρουόμενων θεμελιωδών δικαιωμάτων, δικαιολογούνται μόνο εφόσον παρέχεται από το πλαίσιο του παρατιθέμενου λόγου δυνατότητα συσχέτισης με τα γνωρίσματα που θίγουν την προσωπικότητα ατόμων σε σαφώς καθορισμένο πλαίσιο.⁸ Η πάγια αρχή ως ενδεικτικά παρατίθεται και στην υπόθεση Aksu v. Turkey, είναι ότι είναι

⁶ When it comes to disability, legal and social terminology and definitions have important implications for how individuals with disabilities are perceived and treated.15

⁷ Αξίζει να τονιστεί, ότι όπως ειπώθηκε και στην υπόθεση *Open Door and Dublin Well Woman v. Ireland*, η οποία αφορούσε το κατά πόσο η άσκηση του ευρύτατου περιθωρίου εκτίμησης που παρέχεται στα εθνικά όργανα για τη διαφύλαξη των ηθών, στα πλαίσια του οποίου κρίθηκε ότι η απαγόρευση κοινοποίησης πληροφοριών με σκοπό την υλοποίηση εκπτώσεων εκτός επικράτειας της χώρας (στη βάση του ότι δεν αναγνωρίζονταν ως νόμιμες εντός της επικράτειας της Ιρλανδίας), και συναφώς η «επ' αδύριστο» συνεχής και γενικευμένη απαγόρευση στην κοινοποίηση και λήψη πληροφοριών, έστω και στη βάση προστασίας των ηθών, χωρίς να καθίσταται εφικτή η εξέταση ανά περίπτωση αποτελούσε δυσανάλογη παρέμβαση στο δικαίωμα έκφρασης και ήταν συναφώς ανεπίτρεπτη.

⁸ A Lehideux και Isorny κατά Γαλλίας της 23.09. 1998 και ιδίως σκ. 47

δυνατή η επίκληση της βλάβης ως αποτέλεσμα φρασεολογίας/λεκτικού στερεοτυπικού μόνο όπου υπάρχει δυνατότητα άμεσου επηρεασμού των προσώπων στα οποία γίνεται αναφορά. Στην εν λόγω υπόθεση κρίθηκε ότι η προβολή αρνητικών διακρίσεων (negative stereotyping) κατ' αναφορά σε μια ομάδα, είναι δυνατόν να ερμηνευθεί ως εμπόημα στη σφαίρα του δικαιώματος διαφύλαξης της ιδιωτικής ζωής, όταν προσβάλλεται η ταυτότητα αλλά και τα αισθήματα της προσωπικότητας των μελών αυτής όταν επηρεάζει την ταυτότητα της ομάδας στην οποία εμπήτουν.⁹ Η δυσκολία που έγκειται στην παρούσα υπόθεση είναι ότι ακόμη και αν ήθελε κριθεί ότι οι λέξεις/εκφράσεις έχουν χρησιμοποιηθεί κατά τρόπο που να θίγουν ευαίσθητες ομάδες προσώπων, η μη δυνατότητα ακριβούς ταυτοποίησης προσώπων και/ή ομάδων τα δικαιώματα των οποίων θίγονται λόγω της γενικότητας των δηλώσεων αλλά και της πολλαπλότητας των ερμηνειών που αποδίδονται στα άτομα με αναπηρία, οι αναφορές δεν δύνανται να εξαχθούν σε ποια επ' ακριβώς ομάδα απευθύνονται, και σε ποια επ' ακριβώς ομάδα προκαλούνται ενδεχομένως δυσμενείς επιπτώσεις.

Αποτελεί θέση μας ότι από τη μεμονωμένη χρήση λέξεων που καλύπτουν έναν όρο τόσο γενικής και ευρείας εμβέλειας όπως των ατόμων με αναπηρία, αλλά και από το ευρύτερο λεκτικό που σημειώνεται στα επίμαχα αποσπάσματα το οποίο αναφέρεται στην ανικανότητα επικοινωνίας ως περιγραφή συμπεριφοράς και όχι ως άλλη κατάσταση-χαρακτηρισμός που δυνατόν να φέρει οποιοδήποτε πρόσωπο, δεν δικαιολογείται η εξαγωγή ευρήματος ότι οι επίμαχες εκφράσεις ταυτοποιούν, λειτουργούν περιθωριοποιητικά και συναφώς θίγουν συγκεκριμένες κατηγορίες ανθρώπων. Κατ' αντίθεση με την υπόθεση Einarsson, και ως πιο κάτω επεξηγείται, στην παρούσα υπόθεση ο όρος «αναπηρία» υπέχει δυσκολία απόδειξης λόγω της ευρείας ερμηνευτικής έννοιας του όρου,¹⁰ και επομένως διαπίστωση παραβάσεων στην παρούσα καθιστά επιτακτική την αξιολόγηση ως προς τη χρήση λέξεων και ή χαρακτηριστικών όχι μόνο λαμβάνοντας υπ' όψη μία εκ των ερμηνευτικών εκδοχών που δύναται να αποδοθεί σε αυτά, αλλά τουναντίον συνεξετάζοντας το ευρύτερο γενικό πλαίσιο που συνοδεύει τις δημοσιευμένες υπό κρίση δηλώσεις. Ούτε από φράσεις όπως «δεν ηξεύρουν να μιλήσουν» .

Ακόμη και αν ήθελε κριθεί ότι η ερμηνευτική εκδοχή που λαμβάνει ο μέσος ακροατής ενδεχομένως να θίγει το κοινό αίσθημα που είναι δυνατόν να αποδοθεί σε συγκεκριμένη ομάδα συνανθρώπων μας που φέρουν επαρκώς προσδιορισμένα προστατευόμενα χαρακτηριστικά, αποτελεί θέση μας ότι στη βάση των αρχών της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας ο βαθμός πρόκλησης, δεν υπερβαίνει το μέτρο σε βαθμό που να αιτιολογεί διαπίστωση παραβάσεων. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι από τους χαρακτηρισμούς εξέλειπαν στοιχεία άμεσα υβριστικά¹¹, υποτιμητικά και περιφρονητικά ή οποιοδήποτε επιθετικοί προσδιορισμοί που να υποδηλώνουν προκατάληψη προς τις κοινωνικές ομάδες που ενδεχομένως να ταυτίζονταν με τα χαρακτηριστικά που παρατέθηκαν και από τους οποίους να εμφανίζεται μια δυσανάλογη και ανατιμολογητή μορφή διαχωρισμού και διακριτικής μεταχείρισης μεταξύ κοινωνικών ομάδων.

Συνεκτιμώντας την παράθεση του όρου ανάπηρος υπό μεταφορική χροιά αλλά και ως παρομοίωση, εντός μιας ζωντανής και συναφώς όχι προμελετημένης ως προς το περιεχόμενο συζήτησης, σε ψυχαγωγικής φύσης εκπομπή, με την σοβαρότητα των δηλώσεων που επακολούθησαν αλλά και τη μεταφορική ερμηνευτική χρήση τους,

⁹ Application No 4149/04 and 41029/04, Merits, 27 July 2010.

¹⁰ Κατ' αναφορά στο «εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία κατά των διακρίσεων,» ο όρος αναπηρία και συναφώς το ποιες ομάδες εμπειριάζονται σε αυτό, δεν κατέστη δυνατό όπως ορισθεί επαρκώς https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/1510-FRA-CASE-LAW-HANDBOOK_EL.pdf

¹¹ Nachova v Bulgaria, Applications Nos 43577/98 and 43579/98, Merits, 6 July 2005, at para 144.

υποβάλλουμε ευσεβάστως ότι ευρήματα περί παράβασης δεν θα συνιστούσαν εύλογη κατάληξη στην παρούσα υπόθεση. Αξίζει να σημειωθεί ότι η απόλυτη άρνηση ('blanket refusal') εξέτασης του αιτιολογημένου πράξης ή συμπεριφοράς διακριτικής μεταχείρισης που να διαχωρίζει και να θίγει τα ιδιαίτερα γνωρισμάτα μιας ομάδας, δεν βρίσκει σύμφωνο ούτε το ΕΔΑΔ το οποίο επιτρέπει την αντικειμενική και εύλογη αιτιολόγηση των πράξεων και στην προκειμένη δηλώσεων που εξετάζονται.¹²

Έχει δε νομολογιακά κριθεί ότι κατ' επίκληση του Α14 της ΕΣΔΑ το οποίο διαφυλάττει τις κοινωνικές ομάδες από μορφές διακρίσεων, ακόμη και στη σφαίρα της ελευθερίας της έκφρασης, διαπίστωση παραβάσεων προϋποθέτει ευρήματα ως προς την σοβαρότητα και του βαθμού των δηλώσεων, και συναφώς τη συνεκτίμηση παραγόντων σε βαθμό που όταν συνδυάζονται με τον τρόπο έκφρασης του ομιλητή, να αποτελούν στην ουσία ένα μανιφέστο ομιλίας μίσους υψίστης βαρύτητας, να συνιστούν είτε υποκίνηση μίσους προς τη συγκεκριμένη ομάδα, είτε να επιδεικνύουν μία προκατειλημμένη θέση που στοχεύει στη μείωση των υπ' αναφορά ομάδων.

Συμπερασματικά αποτελεί άποψη μας ότι καθίσταται αδύνατος ο σαφής προσδιορισμός ομάδας στην οποία ενδεχομένως η επίμαχη έκφραση να επενεργεί καταλυτικά ως προς τα δικαιώματα της. Η θέση αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι δεν δόθηκε περαιτέρω έμφαση στη δήλωση αυτή, ούτε και έγινε προσπάθεια ταυτοποίησης γνωρισμάτων που να φωτογραφίζουν συγκεκριμένη ομάδα, αλλά αρκέστηκε σε γενικό τρόπο στην έκφραση της παρομοίωσης, προχωρώντας περαιτέρω στην παροχή σαφούς επεξήγησης της δήλωσης, όπου εμφανίζεται ότι το αντικείμενο της δήλωσης επικεντρωνόταν στην πράξη και όχι στο ανθρώπινο γνώρισμα. Η παρομοίωση χρησιμοποιήθηκε επομένως για να πλαισιώσει την κεντρική θεματολογία που είχε ως αντικείμενο την επικοινωνία και τις διαπροσωπικές σχέσεις και όχι ως το κεντρικό θέμα, για να διακρίνει κατά τρόπο αρνητικό και μειονεκτικό τα γνωρίσματα που φέρουν συγκεκριμένες ομάδες συνανθρώπων μας, κάτι το οποίο εμφανίζεται και από την απουσία της εκτενέστερης αναφοράς.

Καθίσταται μάλιστα προφανής η μεταφορική ερμηνευτική εκδοχή που ήθελε να αποδώσει η παρουσιάστρια και όχι η κυριολεκτική τόσο από το απόσπασμα που παρατέθηκε αυθημερόν στις 17/11/2020 όσο και στο απόσπασμα της επομένης στις 18/11/2020.

Σε σχέση με το πλαίσιο στο οποίο εκτυλίχθηκε το απόσπασμα ημερομηνίας 17/11/2020, ο σταθμός επιθυμεί να επισημάνει ότι η ίδια η παρουσιάστρια αφότου έλαβε γνώση της διαστρέβλωσης της δήλωσης της από συγκεκριμένη μερίδα ατόμων, στην οποία δεν άρεσε το περιεχόμενο των δηλώσεων της, έσπευσε σε άμεση ανάκληση της παρερμηνευμένης εκδοχής και παράλληλα σε επεξήγηση η οποία παρατίθεται στο απόσπασμα ημερομηνίας 18/11/2020, την οποία ο τηλεοπτικός οργανισμός συμμερίζεται και υιοθετεί για σκοπούς της παρούσας υπόθεσης, και την οποία εν πάση περιπτώσει αδυνατούμε να κατανοήσουμε γιατί συνιστά δήλωση που θίγει και/ή διαχωρίζει ομάδες προσώπων, εφόσον κατέστη καθαρό ότι συνιστούσε επεξηγηματική δήλωση επί των όσων λέχθηκαν την προηγούμενη.

Αποτελεί πάγια θέση μας ότι από τα συμφραζόμενα αλλά και από τον τόνο που παρουσιάστηκε το απόσπασμα με την επίμαχη δήλωση στις 17/11, ο μέσος τηλεθεατής δεν θα ήταν δυνατό να εκλάβει την παρατεθείσα δήλωση ως κάτι περισσότερο από μεταφορά που συνιστούσε στην ουσία έναν αστεϊσμό-ιδίωμα λόγου και που συναφώς εκπίπτει της αυστηρής ερμηνείας του όρου «αναπηρία»; η χρήση της επίμαχης λέξης στο

¹² Sejdic and Finci v Bosnia and Herzegovina Application Nos 27996/06 and 34836/06, Merits, 22 December 2009. παραγραφοί 51-54

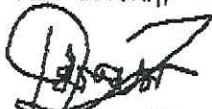
πλαίσιο παρομοίωσης – μεταφοράς για χαρακτηρισμό πράξης – συμπεριφοράς, εκδηλώνοντας την έλλειψη ατομικής σκέψης/πρωτοβουλίας (ως ενός γενικού ανθρώπινου χαρακτηριστικού), παρά ως αρνητικής παρουσίας και/ή στοχοποίησης οποιασδήποτε κοινωνικής ομάδας, δεν αποτελεί προϊόν γλωσσικής εφεύρεσης της παρουσιάστριας, αλλά αντιθέτως η χρήση της επίμαχης λέξης στο πλαίσιο αυτό, αποτελεί βαθιά εμπεδωμένη και αναγνωρισμένη εκφραστική χρήση, της οποίας η μεταφορική χροιά αναγνωρίζεται στη νεοελληνική γλώσσα και δει στον επικοινωνιακό λόγο.

Είναι εμφανής η πρόθεση αλλά και ο σκοπός στο υπό κρίση απόσπασμα για χρήση του πιο πάνω όρου ως παρομοίωση κατά την παράθεση σχολιασμού από την παρουσιάστρια με χιουμοριστική διάθεση ως προς την έλλειψη πρωτοβουλίας και την παθητική στάση που έχει υιοθετήσει η σημερινή κοινωνία όσο αφορά τη σύναψη διαπροσωπικών σχέσεων σε προσωπικό επίπεδο, αλλά και την κοινωνική απομάκρυνση και αποστασιοποίηση που παρατηρούνται και που εμπíπτουν στο ευρύτερο πλαίσιο της κοινωνικής αποξένωσης, η οποία εντείνεται με τη χρήση διαδικτυακών μεθόδων επικοινωνίας παρά την επιδίωξη επικοινωνίας σε προσωπικό επίπεδο.

Το γεγονός μάλιστα ότι μια λέξη πέραν της αυστηρής ερμηνείας που της αποδίδεται, υπέχει δυνατότητα συσχέτισμού της με άλλη συναφή λέξη και/ή δυνατότητα διαφορετικής ερμηνείας της, ανάλογα με το εκφραστικό πλαίσιο στο οποίο χρησιμοποιείται, αποτελεί μάλιστα πάγια αναγνωρισμένη επιστημονική αρχή. Ως αναγνωρίζεται και από το ερμηνευτικό λεξικό του κ. Γ. Μπαμπινιώτη, στο πλαίσιο ζωντανής συζήτησης η οποία εκτυλίσσεται με ανεπίσημο προφορικό τρόπο, είναι δυνατόν μια λέξη να εκφεύγει της αυστηρής εννοιολογικής σημασίας και της ετυμολογικής προέλευσης της, και να ερμηνεύεται υπό μεταφορική έννοια.

Εννοιολογικά αξίζει να σημειωθεί ότι «ανάπηρος» ορίζεται από το λεξικό ως «αυτός που δεν διαθέτει σωματική ακεραιότητα, ή [αυτός που δεν διαθέτει] διανοητική ισορροπία και διαύγεια» ενώ η αναπηρία καθίσταται συνώνυμη μεταξύ άλλων της διανοητικής καθυστέρησης. Επισημαίνεται ακόλουθα ότι στις συνώνυμες του επίμαχου όρου λέξεις καθυστέρηση και καθυστερημένος αντίστοιχα, αναγνωρίζεται η δυνατότητα ερμηνείας της χρήσης τους κατά τρόπο που να συναρτώνται και να σχετίζονται με τη χρήση της λέξης «άνόητος» ως χαρακτηρισμός, στην οποία επίσης γίνεται ρητή παραπομπή. Από τα πιο πάνω συνάγεται η γενικότητα και η ασάφεια του όρου αυτού, ο οποίος αναπτύσσεται συνεχώς, η οποία δεν δικαιολογεί από μόνη της τον περιορισμό της ελευθερίας έκφρασης. Έχοντας υπ' όψη τα πιο πάνω, υποβάλλουμε ευσεβάστως ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση του σχετικού Κανονισμού που αφορά προσβολή της ευαισθησίας κοινωνικής ή άλλης ομάδας από το περιεχόμενο των υπό κρίση δηλώσεων.

Κατ' εντολή,

Δέσποινα Χάσιου

για Δικηγορικό Γραφείο Ανδρέα Ι. Χάσιου

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 88/2020(95))

**ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΩΜΕΓΑ CH»,
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΩΜΕΓΑ CHANNEL LTD»**

Ημερομηνία Απόφασης: 26 Μαΐου, 2021

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Μαρίας Κούσιου, Αντιπροέδρου, Σέργιου Ποϊζη, Αγγελικής Λαζάρου, Τάσου Κυρμίτση, Χρύσως Τσόκκου και Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις 03 Μαρτίου 2021 η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις του **Κανονισμού 25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ο πιο πάνω Κανονισμός αναφέρει τα ακόλουθα:

25. Οι πιο κάτω κανόνες αφορούν τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στις εκπομπές:

(3) Απαγορεύεται:

(α) η χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. **26.04.2021** κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του για σκοπούς επιβολής κυρώσεων γραπτώς και/ή προσωπικώς, ως επιλέξει, είτε αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής του. Επιπλέον, η Αρχή ενημέρωσε τον οργανισμό πως εάν

επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, να τις υποβάλει εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της πιο πάνω επιστολής και εάν επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του προσωπικώς, να πληροφορήσει σχετικά την Αρχή, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της πιο πάνω επιστολής, ώστε να ειδοποιηθεί ανάλογα με ειδική επιστολή. Τονίστηκε, επίσης, ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στις πιο πάνω προθεσμίες η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Ο οργανισμός με επιστολή της Δικηγόρου του, Δέσποινας Χάσικου (Δικηγορικό Γραφείο Ανδρέα Ι. Χάσικου), ημερομ. 11.05.2021, απέστειλε τις θέσεις και τις απόψεις του για σκοπούς επιβολής κυρώσεων (**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄**).

Καταρχάς, η Αρχή λαμβάνει υπόψη την απολογία του οργανισμού και τη δέσμευσή του ότι θα λάβει τα απαραίτητα μέτρα αυτορρύθμισης ώστε να αποφευχθούν παρόμοιες παραβάσεις στο μέλλον και ότι θα συμβάλει ενεργά στην προαγωγή της πολυφωνίας και της ισότητας στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, δεσμεύσεις που καταγράφονται στην προαναφερθείσα επιστολή.

Περαιτέρω, στην επιστολή του οργανισμού, ημερομ. 11.05.2021, αναφέρεται ότι «Στη βάση δε των όσων έχουν λεχθεί από την Αρχή, ο σταθμός αναγνωρίζει ανεπιφύλακτα τη σοβαρότητα που φέρει η χρήση φράσεων και/ή άλλων μέσων που περιθωριοποιούν οποιαδήποτε κοινωνική ομάδα ανεξαρτήτως των πολλών ερμηνειών που δύνανται να αποδοθούν και της ασάφειας των όρων».

Σχετικά με τον ισχυρισμό περί πολλαπλότητας της ερμηνείας της επίμαχης έκφρασης («είναι σαν τα ανάπηρα, δεν ηξέρουν να μιλήσουν») η Αρχή επαναλαμβάνει όσα ανέφερε στην Απόφασή της ημερομ. 03.03.2021:

«[...] η Αρχή καλεί τον οργανισμό να αναλογιστεί την κοινωνική αποστολή της τηλεόρασης και να συνειδητοποιήσει ότι η ενδεχόμενη γενικότητα και ασάφεια του όρου και η παραπομπή σε λήμματα λεξικού δεν αποκρύβουν την άβολη πραγματικότητα. Τα στερεότυπα και οι αντιλήψεις είναι βαθιά εμπεδωμένα στα

μυαλά όλων μας. Συνεπώς, όταν τα άτομα με αναπηρία ή οι οργανώσεις που εκπροσωπούν άτομα με αναπηρία αντιδρούν για μια έκφραση που έχει μεταδοθεί από προγράμματα του οργανισμού, τότε καθήκον και ρόλος ενός τηλεοπτικού οργανισμού που χρησιμοποιεί συχνότητα που αποτελεί εθνικό πλούτο επιτάσσει τουλάχιστον ο οργανισμός να αφουγκραστεί τις φωνές αυτές [...]

Ως προς τον ισχυρισμό ότι εξέλειπε η πρόθεση και ότι *πρόκειται για περιστατικό το οποίο διεκτυλίχθηκε αυθόρμητα και το οποίο δεν έτυχε προεργασίας* η Αρχή επαναλαμβάνει όσα ανέφερε στην Απόφασή της ημερομ. 03.03.2021, επισύροντας την προσοχή του οργανισμού «στο γεγονός ότι οι αρνητικές αντιλήψεις παγιώνονται και καλλιεργούνται στον μέσο τηλεθεατή ακόμη και από ατυχείς εκφράσεις που εκφέρονται με εύθυμο τόνο, όπως η προκείμενη, ακόμη κι αν είναι έμμεσες, ακόμη κι αν γίνονται χωρίς πρόθεση. Ακριβώς ο μέσος τηλεθεατής, κι όχι μόνο τα άτομα με αναπηρίες, θα αντιληφθούν ότι *το είναι σαν τα ανάπηρα, δεν ηξέρουν να μιλήσουν* παραπέμπει στα άτομα με αναπηρία. Το ψυχαγωγικό πρόγραμμα του οργανισμού μεταδόθηκε σε ώρα οικογενειακής ζώνης, ώρα κατά την οποία ενδεχομένως παρακολουθούν ανήλικοι, οπότε ο οργανισμός θα πρέπει να λάβει υπόψη ότι τέτοιοι διάλογοι που περιλαμβάνουν παρομοίωση ως η πιο πάνω δεν συνεισφέρει στην αλλαγή νοοτροπίας απέναντι στα άτομα με αναπηρία, αλλά διαιωνίζει αρνητικές αντιλήψεις στον μέσο τηλεθεατή». Επιπλέον, ο οργανισμός θα μπορούσε να απολογηθεί την επόμενη μέρα, εφόσον είχε ενημερωθεί ότι υπήρξαν αντιδράσεις, από την πιο πάνω αναφορά που έθιξε άτομα με αναπηρίες.

Τέλος, η Αρχή επαναλαμβάνει ότι το επίμαχο απόσπασμα, ως αυτό μεταδόθηκε και παρατίθεται αναλυτικά στον Πίνακα Α', ημερομ. 30.12.2020, δεν εξυπηρετεί τον μέσο τηλεθεατή, ούτε προσθέτει στην ενημέρωση και/ή στη θεμιτή κριτική, παρά μόνο θίγει τις ευαισθησίες των ατόμων με αναπηρίες. Κατ' επέκταση, η Αρχή θεωρεί ότι ο οργανισμός μπορούσε να παραλείψει αυτή την αναφορά, στοιχείο που δεν θα επηρέαζε την άσκηση κριτικής επί της μη επαρκούς επικοινωνίας. Ο οργανισμός έχει ευθύνη να διασφαλίζει ότι δεν ενισχύει άμεσα ή έμμεσα αρνητικές αντιλήψεις για μερίδα ανθρώπων, όπως τα άτομα με αναπηρίες. Ο οργανισμός οφείλει να

διασφαλίζει ότι γίνεται προσεκτική επιλογή της γλώσσας ώστε να μην προσβάλλει ευαισθησίες και να μην συνδέεται με τη δημιουργία ή/και προώθηση αρνητικών αντιλήψεων/στερεοτύπων.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενώπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των θέσεων του οργανισμού για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, αποφασίζει όπως επιβάλει στον οργανισμό για τις παραβάσεις που έγιναν στις **17 και 18 Νοεμβρίου 2020**, κυρώσεις ως ακολούθως:

- Για την παράβαση του **Κανονισμού 25(3)(α)** (υποστοιχείο **1**), που έγινε στις **17.11.2020**, το διοικητικό πρόστιμο των **€2.000**.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 25(3)(α)** (υποστοιχείο **2**), που έγινε στις **18.11.2020**, το διοικητικό πρόστιμο των **€2.000**

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το συνολικό διοικητικό πρόστιμο των **€4.000** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

Η Αρχή επιστά την προσοχή του οργανισμού στο ότι δεν θα διστάσει να επιβάλει αυστηρότερες κυρώσεις σε περίπτωση που ο οργανισμός επαναλάβει παρόμοιας φύσεως παραβάσεις.

(ΦΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)

Πρόεδρος

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

N.X.

ΑΝΔΡΕΑΣ Ι. ΧΑΣΙΚΟΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 15
Μέγαρον ΠΟΒΕΚ, 4^{ος} όροφος, Γραφείο 402
1060 ΛΕΥΚΩΣΙΑ – ΚΥΠΡΟΣ
ΤΗΛ: 22 765850 – ΦΑΞ: 22 761095
Email: hasikos.lawoffice@cytanet.com.cy

ANDREAS I. CHASIKOS

ADVOCATE

15, BOUBOULINAS STR.
P.O.V.E.K, Building, 4th floor, Office 402
1060 NICOSIA – CYPRUS
TEL: 22 765850 – FAX: 22 761095
Email: hasikos.lawoffice@cytanet.com.cy

Ημερομηνία 11/05/2021

Προς
Διευθυντή
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου
Λευκωσία
Fax: 22-512473

Κύριε,

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ
ΚΥΠΡΟΥ

ΛΗΦΘΗΚΕ ΣΤΙΣ: 13/5/21

Υποβολή έκθεσης / επίσημης

Υποβολή...

Αρτίδιο Λευκωσίας ΝΧ
Ημερ. 13/5/21

ΘΕΜΑ: Γραπτές Θέσεις του Σταθμού OMEGA CH αναφορικά με επί διαπιστώσει παραβάσεις στο πλαίσιο μετάδοσης. Αρ.Φακ. 88/2020(95)

Αναφορικά με την επί διαπιστώσει παράβαση του τηλεοπτικού σταθμού «OMEGA CH» στη βάση του Κανονισμού 25(3)(α) κατόπιν σχετικής Απόφασης της Αρχής ημερ. 03/03/2021 και αναφορικά με τη διαπίστωση για προσβολή των ευαισθησιών συνανθρώπων μας που υπέχουν κάποιας μορφής αναπηρία, κατά την προβολή επεισοδίου στις και επακόλουθα, κατόπιν υποβολής σχετικού παραπόνου, ο σταθμός υπό το φως των όσων έχουν ειπωθεί από την Αρχή επιθυμεί να εκφράσει τα ακόλουθα:

Ο σταθμός σέβεται και συμμερίζεται το ρόλο της Αρχής ως του εθνικού οργάνου αρμοδίου για τη ρύθμιση της παροχής ραδιοτηλεοπτικών μέσων και για τη διεξαγωγή ελέγχου επί του μέτρου στο οποίο οι οργανισμοί που υπάγονται σε αυτή συμμορφώνονται με το Νόμο και τους σχετικούς Κανονισμούς, με απώτερο σκοπό να διασφαλίσει μεταξύ άλλων, την προστασία του θεμελιώδους δικαιώματος της ελεύθερης έκφρασης, και κατ' επέκταση το δικαίωμα του λόγου αλλά ταυτόχρονα σε εξισορρόπηση με την προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων που γίνονται υποκείμενα αναφοράς κατά την ενάσκηση του δικαιώματος αυτού. Ο σταθμός αναγνωρίζει και αποδέχεται ότι η προστασία του δικαιώματος της ελεύθερης έκφρασης διασφαλίζεται μόνο εφόσον δεν υφίσταται νόμιμος περιορισμός για λόγους δημοσίου συμφέροντος, ή/και για σκοπούς προστασίας δια της παρούσης των δικαιωμάτων ευάλωτων μελών της κοινωνίας μας, εν προκειμένω των ατόμων με αναπηρία, επί των οποίων η Αρχή επενεργεί παράλληλα ως θεματοφύλακας.

Στη βάση δε των όσων έχουν λεχθεί από την Αρχή, ο σταθμός αναγνωρίζει ανεπιφύλακτα τη σοβαρότητα που φέρει η χρήση φράσεων και/ή άλλων μέσων που περιθωριοποιούν οποιαδήποτε κοινωνική ομάδα ανεξαρτήτως των πολλών ερμηνειών που δύνανται να αποδοθούν και της ασάφειας των όρων.

Στην προκειμένη υπό διερεύνηση υπόθεση, και υπό το φως των ευρημάτων που έχουν προκύψει κατά την διερεύνηση των ως άνω παραβάσεων από την Αρχή, αλλά ιδίως των όσων έχουν παρατεθεί και επεξηγηθεί στην καταδικαστική Απόφαση της Αρχής, ο

σταθμός αναγνωρίζει ανεπιφύλακτα την ευθύνη του και εκφράζει την ειλικρινή του μεταμέλεια τόσο απέναντι στην Αρχή, για τη μη πιστή συμμόρφωση με τους σχετικούς Κανονισμούς και άρθρο του Νόμου, όσο όμως και προς κάθε αποδέκτη που είτε προσωπικά είτε ως απαρτίζον μέρος ενός κοινωνικού συνόλου στο οποίο αναγνωρίζεται κάποια μορφή αναπηρία, έχει «φωτογραφηθεί» από τα επίμαχα αρνητικής χροιάς σχόλια, στο βαθμό που ο τρόπος δημοσίευσης έχει καταστεί αιτιολογημένα προσβλητικός εις βάρος τους, θίγοντας εν τέλει τα δικαιώματά τους.

Ο σταθμός ομολογουμένως δεν αναιρεί το ατυχές του πλαίσιο στο οποίο είχαν λεχθεί οι επίμαχοι σχόλιασμοί, και που σίγουρα δεν αντανakλούν την εικόνα που ο ίδιος ο σταθμός επιθυμεί να προβάλλει ως προς την προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων με αναπηρία, αναγνωρίζοντας ότι στο πλαίσιο του διαλόγου θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί άλλη παρομοίωση, που θα ήταν σύμφωνη με το ορθολογιστικό πνεύμα της σύγχρονης εποχής που διανύουμε, όπου επιχειρείται να δοθεί έμφαση στην ανάγκη απόλειψης κάθε μορφής διάκρισης, ακόμη και αν αυτό προϋποθέτει την απόλεια καλά εδραιωμένων λόγω της χρήσης τους εκφραστικών μέσων και αναφορών που έμμεσα ή άμεσα υπέχουν έντονα το στοιχείο της διάκρισης και ή διαχωρισμού ομάδων ανθρώπων κατά τρόπο μειονεκτικό.

Υποστηρίζει στα πλαίσια αυτά η εν προκειμένω παράβαση που σημειώθηκε εκ του αποτελέσματος, δεν αντανakλά τις προθέσεις του σταθμού και των συντελεστών της εκπομπής ούτε και την γενικότερη δράση τους – επιχειρώντας να συνδράμουν ενεργά στον εκσυγχρονισμό παρά στη διατήρηση μιας προσέγγισης αναχρονιστικής. Επισημαίνει ειδικότερα πως εξέλειπε το στοιχείο της εκ προθέσεως και επιτηδευμένης άμεσης προσβολής των ευαισθησιών των συνανθρώπων μας και/ή του συνόλου της μερίδας των συνανθρώπων μας που φέρουν χαρακτηριστικά αναπηρίας τόσο από την παρουσιάστρια όσο και από το σταθμό παρά το ότι κατά την απολογία που παρατέθηκε σημειώθηκε εκ νέου παράβαση ταύτισης της ανικανότητας με την αναπηρία. Παράλληλα εξέλειπε και το ίδιο το κίνητρο στην εκπομπή αλλά και κατ' επέκταση στον τηλεοπτικό σταθμό της προαγωγής θέσεων που πηγάζουν από μισαλλοδοξία και/ή ρατσιστικές τάσεις.

Ο σταθμός επιθυμεί να ξεκαθαρίσει ότι πρόκειται για περιστατικό το οποίο διεκτυλίχθηκε αυθόρμητα και το οποίο δεν έτυχε προεργασίας, αφορά την έμμεση χρήση εκφραστικού μέσου με μειονεκτικό εκ του αποτελέσματος τρόπο τα αίτια του οποίου ενδεχομένως να συνιστούν έναυσμα για πληρέστερη επιμόρφωση και παιδεία των Μέσων, και το οποίο θα φροντίσει αυστηρά όπως αφορά μία μεμονωμένη περίπτωση λαμβάνοντας τα απαραίτητα μέτρα αυτορρύθμισης ούτως ώστε να αποφευχθεί παρόμοιας φύσης παραβατική συμπεριφορά στο παρελθόν.

Έχοντας πλήρη εικόνα του συγκεκριμένου και του ευρύτερου πλαισίου στο οποίο έχει γίνει αναφορά της επίμαχης παρομοίωσης, ο σταθμός υποστηρίζει ότι η αρχική αναφορά έγινε αυθόρμητα στο πλαίσιο διεξαγωγής μιας ζωντανής συζήτησης, εκφέροντας με σιγουριά ότι αν το περιεχόμενο υπείχε συντακτικής πρόεργασίας το αποτέλεσμα θα ήταν πολύ διαφορετικό. Επαναλαμβάνει δε ότι το πρόγραμμα ήταν ψυχαγωγικής μορφής και στο οποίο αναμένεται ευλόγως η εισαγωγή και χρήση σατιρικών στοιχείων ιδιαίτερα όπου διεξάγεται ζωντανά διάλογος, αναγνωρίζει εντούτοις ότι ακόμη και με την εκφορά αυθόρμητων δηλώσεων που ενδεχομένως προσβάλουν τους σχετικούς αποδέκτες, πρέπει να αναγνωρίζεται και να διενεργείται ειλικρινής απολογία, και/ή να εκδηλώνονται ενεργά πράξεις μεταμέλειας και/ή αυτορρύθμισης προς αποφυγή επανάληψης παρόμοιας φύσης περιστατικών και αν αυτό καθίσταται ως μη ρεαλιστικός στόχος, πρέπει να γίνεται προσπάθεια περιορισμού του μεγέθους της ζημιάς που σημειώνεται από τις επίμαχες δηλώσεις. Ο σταθμός συναφώς έστω και κατά το στάδιο αυτό, επιθυμεί να απολογηθεί

ειλικρινά για τον συσχετισμό των δύο αυτών εννοιών κατ' έμμεσο τρόπο και την διαιώνιση με την χρήση των εκφραστικών μεθόδων.

Κλείνοντας, τίθεται δέσμευση εκ μέρους του σταθμού για πιο ενήμερη και πιο καλά ενημερωμένη αναφορά επί ειδικών θεμάτων που άπτονται της προστασίας των ευάλωτων ομάδων και/ή ατόμων της κοινωνίας μας, ακόμη και αν η αναφορά τίθεται εντός ψυχαγωγικού πλαισίου όπως στην παρούσα παράβαση, για πληρέστερη επιμόρφωση των συντελεστών του τηλεοπτικού σταθμού αλλά και κατ' επέκταση του τηλεοπτικού κοινού. Επίσης ο σταθμός δεσμεύεται όπως τηρήσει την επισήμανση της Αρχής για συμπερίληψη εντός των προγραμμάτων του, και ιδίως του υπό κρίση προγράμματος, είτε διά της μορφής φιλοξενίας είτε διά της διερεύνησης και προβολής ειδικού/ών ενημερωτικού/ών ρεπορτάζ προσώπων που εμπíπτουν και/ή ενέχουν οποιασδήποτε μορφής αναπηρία και/ή εκπροσωπούν πρόσωπα και/ή ομάδες με τα ειδικά αυτά γνωρίσματα, συμβάλλοντας ενεργά στην προαγωγή της πολυφωνίας και της ισότητας στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Κατ' εντολή,

Δέσποινα Χάσιου
για Δικηγορικό Γραφείο Ανδρέα Ι. Χάσιου